

ЇХ БАТЬКО БУВ СВЯЩЕНИКОМ...

Добру справу започаткували у Добрянтинській сільській раді – місцевий люд активно включився у краєзнавчі розвідки, щоб у нашаруваннях минувшини накопати якомога більше відомостей про історію села і його жителів. Відрадно, що надихає односельців на дослідження і вивчення історії ріднокраю ентузіаст цієї справи сільський голова Степан Лозовий. Саме з його ініціативи уже перегорнуто чимало сторінок літопису Добрятина, які невдовзі будуть систематизовані і закумульовані у краєзнавчому виданні. Чільне місце у ньому займе розповідь про трагічну долю родини сільського священика Всеволода Лівіцького.

У сільській раді поки що зібрали скупі відомості про життя односельця. Натомість внучка Всеволода Євстаїєвича – 78-річна Тамара Миколаївна Сінчук (на фото праворуч) у закутках своєї пам'яті зберігає чіткі і об'ємні спогади зі смутком і печаллю. «Дедушка», як із ніжністю називає маминого батька пані Тамара, народився 1870 року. Дата народження міцно закарбувалася в пам'яті, так би мовити, через історичну обставину, бо дідусь – ровесник нині дещо призабутого Володимира Ульянова-Леніна. Із 1900 по 1937 рік Всеволод Лівіцький (на фото ліворуч) – священик у Добрятині, хоча свою пастирську діяльність розпочав у Торговиці, а в Добрянтинській церкві службу Богу відправляв чоловік сестри Лівіцького – Костянтин Войцеховський. Коли швагер помер, його місце у храмі зайняв Лівіцький. Із села відлучався лише під час Першої світової війни – тоді сім'я священика перебувала у біженцях в Умані. Його діти ходили там у школу, а Всеволод Лівіцький в той час перебував у діючій армії – був полковим священиком.

У Лівіцького було три сини: Всеволод, Ігор та Володимир, і дочка Галина. Їхне дитинство захмарила передчасна смерть мами – у 33-річному віці Неоніла Лівіцька відійшла у небуття. Відтак на батьківські плечі звалилася подвійна ноша, яку він з честю проніс крізь лихоліття. Хоча життєві випробування не забарилися. Син Всеволод, підробивши документи, подався у діючу армію. Батькові вдалося у воєнному гармидері знайти неповнолітнього воюю і повернути додому, однак військова романтика і бунтарська вдача вдруге повабила непосидючого юнака у вир воєнних і революційних подій, в яких він і загубився. До сестри надіслав лише листівку зі Швейцарії...

У 1937 році Всеволод Лівіцький – старший перебував на парафії у селі Пласка Острозького району. Згодом перебрався до дочки у Кунин тодішнього Мізоцького району.

Своїх синів Всеволод Лівіцький хотів бачити священиками. Але ні Ігор, ні Володимир не стали на батьківську стежу. Ігор закінчив у Чехословаччині сільськогосподарську академію і халяйнував у Добрятині. Був неодружений, тож повністю віддався роботі, в якій допомагали вести місцева газдиня і чоловік, котрий доглядав за кіньми. Втім, про діловитість і моральність Ігора Лівіцького можна судити з такого факту. Жив-був у Добрятині чоловік, котрий пропив свою землю, хату. Ігор викупив його будинок і відкрив там крамницю. Керувався добрими намірами – аби люди далеко не їздили за товарами. До того ж місцевому бідняку знайшлася робота – він торгував у магазині.

Однак «перші совети» по-іншому ставилися до газдування сина священика. Очевидно, вони вважали його куркулем, котрий використовував найману працю. Втім, без будь-яких пояснень у 1939 році його заарештували. Згодом він написав за Свердловська, що засудили на 8 років і просив надіслати чорних сухарів. У розпал Великої Вітчизняної війни трапилася нагода стати добровольцем армії Сікорського, яку формували із поляків. Ймовірно, Ігор видав себе за поляка, тим паче, що прізвище і володіння мовою давало змогу це зробити.

Про воєнні митарства добрянтинського газда нічого не відомо. Відгукнувся він уже після війни з Англії, із Ліверпуля. Він був батькові бандероль, друзу. Відтоді – ні духу ні духу.

Володимир Лівіцький господарив у Перевередові. Перша советська хвиля очищення суспільства від непевних елементів його, на відміну від брата Ігора, обминула. Але вже у 1941 році і над ним нависла загроза арешту. Мабуть, Володимир відчував це, бо весною приїжджав до батька і сестри у Кунин на раду-пораду. Мовляв, що робити: залишатися вдома чи податися в Галичину, звідкіль походила його дружина Анна...

А невдовзі після цього візиту у Кунин прибула сама Анна і привезла прикру звістку: Володю арештували. Приїхали енкаведисти бричкою у село і на ній повезли чоловіка. Відтоді про нього ніхто нічого не чув. Мабуть, десь загинув в енкаведистських застінках. Уже за часів незалежної України донька Володимира Лівіцького Леся шукала батькові сліди в архівах, але спроба дізнатися про долю рідної людини не увінчалася успіхом.

У 1941 році в Добрятин повернувся Всеволод Лівіцький. До нього з Перевередова перебралася невістка Анна з двома дітьми. Коли вчителювала в Ульянівці, то свекор теж був з нею, доглядав онуків. Згодом повернулися в Добрятин.

Уже після війни в оселю Лівіцьких не забарилися енкаведисти, провели обшук і арештували Анну. Відвезли в Млинів, де колишня вчителька під вартою білила огорожі. Згодом її ще трьох посестер розстріляли в Ужинецькому лісі. І досі рідні не знають, на якому клаптику землі Волинської спочиває вічним сном їхня мама, тітка, бабуся. Дочці Лесі так і не вдалося знайти її могилу.

Ось така драма розігралася на життєвих дорогах Всеволода Лівіцького. Після загибелі невістки Анни внука і внучку згодом забрала тітка, котра мешкала в Галичині. Колишній священик мешкав у Добрятині до 1957 року – якраз на Різдво Христове того року він помер. Похований біля Свято-Покровської церкви у Добрятині.

Здається, тут можна було б поставити крапку. Однак своєрідну риску підвело життя – кілька тижнів тому згоріла хата колишнього священика. За перших світів у ній навчалися учні двох класів місцевої школи, а господарські споруди знесли і забрали в колгосп. За німців майно повернули господарю. Після війни, коли у селі вдруге організували колгосп, на подвір'ї Лівіцьких знаходилася колгоспна бригада. Слід додати, що після загибелі невістки непрохані гості знову навідалися до Всеволода Лівіцького з обшуком, забрали чимало речей, котрі до політики не мали жодного відношення. На дорозі за Добрятином загубили яреу, у якій він згодом часто відвідував богослужіння у місцевому храмі...

Чому советська влада позбиткувалася над родиною дідуся? – запитую у Тамари Миколаївни.

- Не знаю, - тихенько відповідає жінка...

Втім, у жорна репресивно-каральної системи потрапили мільйони безневинних людей. Єдина вина їх у тому, що були українцями і любили життя та свій край...